

Simone de Beauvoir també parla de tu

L'arribada a les llibreries de l'obra inèdita 'Les inseparables' demostra que l'obra de l'escriptora francesa continua vigent. Les desigualtats a la llar, la pressió pels cànons estètics i el tractament de la vellesa són temes pels quals Beauvoir ja va alçar la veu i que encara no han trobat solució

La Simone i la Zaza estan en plena adolescència quan descobreixen que la vida que tindran no serà ni tan fàcil ni tan bonica com havien imaginat. No són mil·lennials ni Generació Z, però la sensació que les recorre per dins probablement s'assembla molt a la dels joves que van irrompre al mercat laboral amb la crisi del 2008 o a la dels que ara acaben la universitat, en plena

pandèmia. Són els anys 20 a França i les dues noies topen amb el pes de les expectatives familiars, de la incertesa del futur i de les convencions socials.

“¿M’he de passar la vida lluitant contra la gent que estimo?”, es pregunta amb desesperació la Zaza, batejada com a Andrée a *Les inseparables* (Angle Editorial / Lumen). El llibre de Simone de Beauvoir (1908-1986), fins ara inèdit, relata l’amistat d’infantesa i joventut que l’escriptora i filòsofa va tenir amb Elizabeth Lacoïn, Zaza, i que la va marcar la resta de la seva vida. La història real amaga les protagonistes sota dos noms ficticis: Zaza és Andrée i Simone és Sylvie. “La tràgica mort de Zaza als 21 anys la va colpir profundament. Mai no va deixar de reanimar la seva amiga mitjançant l’escriptura”, explica la neboda de Beauvoir i hereva del seu arxiu, Sylvie Le Bon de Beauvoir. Han passat més de 100 anys des de les passejades de les dues amigues pels camps de Gagnepan, però gran part d’aquelles converses encara ressonen avui, com també ho fa tota l’obra que Beauvoir va construir al llarg de la seva vida.

LA DESIGUALTAT A L’ESPAI ÍNTIM

L’escriptora francesa, autora d’*El segon sexe*, és una de les figures fonamentals del feminisme i l’existencialisme, però són poques les seves obres que es poden trobar traduïdes al català. Per això estudioses i admiradores de la filòsofa celebren l’arribada de *Les inseparables* a les llibreries i reiteren la vigència dels seus textos. “Fa gairebé un segle i les dones encara ens sentim molt identificades amb l’obra de Beauvoir. El feminisme segueix igual de potent perquè no s’ha aconseguit el que es pretenia”, indica Marta Segarra, catedràtica de literatura francesa i d’estudis de gènere a la Universitat de Barcelona. Beauvoir assenyala sense recança les desigualtats en l’espai privat de les dones, que segons Segarra “és on el feminisme té més feina, perquè és on costa més d’impactar”. L’escriptora i dramaturga Araceli Bruch, autora del llibre *Em sento estafada: una lectura de Simone de Beauvoir* (Arola Editors, 2015), subratlla que Beauvoir “converteix la seva vida en reflexió personal” per, a partir de la pròpia experiència, “esperonar les dones a pensar-se a elles mateixes”. A *El segon sexe* recalca la necessitat de les dones de construir-se a si mateixes, que després ha passat a la història amb la

mítica frase “no neixes dona, t’hi tornes”. Però ja als seus dietaris de joventut exposa “la idea de la construcció del jo i com ella escriu volent-se crear, inventar”, diu Bruch.

Un bon exemple d’aquest anhel per fer-se a si mateixa es percep en l’impacte de la figura materna. Beauvoir va veure com la seva mare era víctima del tedi i la insatisfacció d’una vida com a mestressa de casa i va decidir que ella no seguiria aquest camí. La mare de Zaza, en canvi, obliga la seva filla a tenir el mateix destí. “Com sol passar, l’exvíctima es converteix en el botxí. Havent esdevingut mare, imposa la mateixa camisa de força a les filles”, assenyala Sylvie Le Bon. Això va portar la filòsofa a lluitar des de ben aviat per assolir la independència econòmica i a reivindicar-la per les dones del seu entorn, bàsicament burgès. Aquest context lligava indefectiblement les dones al matrimoni i entenia que la solteria mai portarà a la plenitud.

EL FANTASMA DE TENIR PARELLA

Si bé els casaments tenen cada vegada menys protagonisme en la societat actual ([a l'estat espanyol els matrimonis han caigut un 56% des del 1965](#)), la proliferació d’aplicacions per trobar l’amor i els eslògans que les acompanyen demostren que encara no ens hem desfet de la idea que amb parella es viu millor que sol. “Un matrimoni de conveniència, sense amor, horroritza l’Andrée (Zaza). Però la Sylvie (Simone) té una força que li permetrà alliberar-se, mentre que una debilitat, una íntima contradicció impedirà que l’Andrée ho faci”, apunta Sylvie Le Bon. L’escriptura de Beauvoir funciona com un mirall pensat per despertar consciències. A la novel·la *La dona trencada* dona veu a una esposa que s’enfronta a la infidelitat del marit. “En plena maduresa, el personatge es resisteix a la pèrdua del marit i de les filles”, explica Bruch, que s’ha encarregat d’adaptar el text per al teatre. L’espectacle es va estrenar dijous al Teatre Nacional de Catalunya (TNC) i havia de representar-se durant tot el cap de setmana, però amb les noves restriccions pel coronavirus s’han suspès les funcions.

“Reflecteix el patiment d’una dona que se sent buida perquè ha renunciat a tot per una família que pensava que la faria feliç”, destaca la directora de l’espectacle, Francesca Piñón. És

precisament en l'àmbit íntim on Beauvoir aprofundeix més per fer emergir els micromasclismes i l'empremta del patriarcat, encara enganxat en la societat d'avui. “Malauradament, quan tens fills renunciïs a moltes coses. Malgrat que els marits s'hi esforcin, la qüestió dels nens encara la porten les dones”, lamenta Piñón.

Una altra de les cotilles que Beauvoir ja assenyalava i que encara no ens hem tret de sobre és la pressió dels cànons estètics. “En comptes de deixar d'estigmatitzar la gent pel seu aspecte físic, ara s'ha inclòs els homes i ha anat en augment. S'exerceix una normativitat molt forta sobre els cossos, i això entronca ara amb la transfòbia”, diu Segarra.

LA INVISIBILITAT DE LA VELLESA

L'onada feminista dels anys 70 i les reivindicacions per canviar les lleis van agafar Beauvoir en plena maduresa. Segurament se la recorda molt més per la seva tasca activista en aquella època que no pas per alguns textos que va escriure aleshores i que, malgrat el pas del temps, parlen de l'actualitat. A l'assaig *La vellesa* exposa que “la diferència de tracte cap a la gent gran és fatal” i que “a partir d'una certa edat, les dones desapareixen del mercat sexual i es tornen invisibles per tot”, subratlla Segarra. Enmig d'una pandèmia que ha posat a primera línia la quarta edat, les paraules de Beauvoir prenen encara més sentit.

“Ella va denunciar les violències de caire estructural sota el miratge de la feminitat”, diu Bruch, que cita com a exemples l'avortament, la contracepció i el sostre de vidre per evidenciar que “les tesis beauvoirianes no s'han superat”. D'aquella noia innocent i atònita davant les constriccions socials n'ha quedat ben poc, però en canvi és ben viu el llegat de la dona en la qual es va convertir, com també la lluita per la qual va decidir escriure.

CINC LLIBRES FONAMENTALS DE BEAUVOIR

Una mort molt dolça (1964)

La mare de Beauvoir va ingressar a l'hospital per un trencament de fèmur i va acabar morint-hi d'un càncer no diagnosticat. A partir de les últimes sis setmanes de vida

amb la seva progenitora, l'escriptora reflexiona sobre la relació entre mare i filla, les malalties terminals i la mort.

La dona trencada (1968)

Tres dones, tres fracassos. Beauvoir escriu sobre els perills de construir la pròpia vida a partir dels altres mitjançant les històries de tres protagonistes que, a partir de diversos detonants, lluiten per assolir la llibertat individual.

La vellesa (1970)

L'escriptora contraposa el tractament de la quarta edat de les societats primitives amb la modernitat per constatar que es degrada i es menysté la gent gran. Amb una mirada política contundent, Beauvoir reivindica els drets d'un col·lectiu que està, diu, apartat de la societat.

El segon sexe (1949)

Obra magna de Beauvoir, *El segon sexe* està considerada un dels pilars del feminisme. L'assaig parteix de la situació social de la dona, relegada a un segon pla, per denunciar les desigualtats professionals, els rols imposats a la llar, els sacrificis vitals en relació amb els homes i com tot plegat desemboca en una manca de llibertat.

Els mandarins (1954)

Guanyadora del premi Goncourt el 1954, és la novel·la més important de Beauvoir. A partir de la història de dos intel·lectuals a la França de la postguerra, l'escriptora reflecteix el desencís de l'època alhora que planteja qüestions existencials.

https://llegim.ara.cat/reportatges/Simone-Beauvoir-tambe-parla-tu_0_2555144493.html